گزارش خبر
NEWSREPORT

کد خبر: ۴۹۵۳۲۳
جمعه ۹ شهریور ۱۴۰۳ ۲۰:۰۶

مهدی بیرانوند:

تسریع در جبران عقب ماندگی موجود در امر سرمایه گذاری خارجی منطقه مکران

مهدی بیرانوند روژمان - منطقه مکران حدفاصل رأس‌الکوه در غرب جاسک تا لاس‌بلا در جنوب غربی ایالت بلوچستان پاکستان را شامل می‌شود. این سرزمین از موقعیت جغرافیایی ویژه‌ای برخوردار است و بنادر آن از دیرباز، جایگاه تجاری ممتازی داشته است که در طول تاریخ طمع بسیاری از پادشاهان را به خود جلب کرده است.

به گزارش خبرنگاران گروه اقتصاد گزارش خبر، مهدی بیرانوند روژمان - منطقه مکران حدفاصل رأس‌الکوه در غرب جاسک تا لاس‌بلا در جنوب غربی ایالت بلوچستان پاکستان را شامل می‌شود. این سرزمین از موقعیت جغرافیایی ویژه‌ای برخوردار است و بنادر آن از دیرباز، جایگاه تجاری ممتازی داشته است که در طول تاریخ طمع بسیاری از پادشاهان را به خود جلب کرده است.

با نگاهی اجمالی به نقشه‌های حمل‌ونقل دریایی به‌خوبی مشخص می‌شود که سواحل دریای عمان و خلیج‌فارس از ظرفیت بالقوه‌ای برای ترانزیت کالا و خدمات برخوردار است. درصورت توجه به سواحل مکران در ناحیه شمال اقیانوس هند می‌توان از آن به‌عنوان یک پایگاه ترانزیتی به قلب آسیا و اروپا استفاده کرد. ایران بیشترین سواحل خلیج‌فارس را در اختیار دارد و سواحل مکران که ایران و پاکستان به‌طور مشترک از آن بهره‌مند هستند دروازه خلیج‌فارس به‌سوی آب‌های گرم محسوب می‌شود.

ترانزیت دریایی هم مقرون‌به‌صرفه‌تر از دیگر راه‌هاست و هم اینکه حجم و میزان انتقال کالا از این لحاظ بسیار بیشتر از دیگر موارد است. مهم‌ترین ویژگی منطقه مکران این است که در وسط سه تنگه مهم بین‌المللی هرمز، باب‌المندب و مالاکا قرار دارد که حدود یک‌سوم تجارت دنیا در آن صورت می‌گیرد. با توجه به نزدیکی ایران به قلب آسیا و از سوی دیگر ناامنی در دو کشور افغانستان و پاکستان بهترین مسیر ترانزیت کالا از طریق خاک ایران قرار دارد. توسعه مکران درآمد مناسبی را برای توسعه سواحل تفریحی و تجاری جنوبی ایران فراهم خواهد کرد.

به هر لحاظ بندر مکران یکی از پتانسیل‌های بسیار جالب توجه در این زمینه است. ظرفیتی که تا به امروز چندان به آن توجه نشده است و همین غفلت سبب شده تا بازارهای دیگری نظیر بنادر امارات به‌وجود آید و بنادر کشورهای دیگر بتوانند خود را جایگزین بنادر ایرانی کنند. موضوعی که بدون‌شک با استفاده از ظرفیت سواحل مکران و ایجاد بنادر پیشرفته می‌تواند به‌گونه‌ای جالب توجه ورق را به‌سمت ایران برگرداند و تزانزیت کالا را بهبود ببخشد.

سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در این منطقه می‌تواند عقب‌ماندگی‌های موجود را با سرعت بیشتری جبران کند. کشورهای آسیای مرکزی، هند و چین از جمله کشورهایی هستند که به این منطقه علاقه فراوانی دارند و همکاری با این کشورها در قالب قراردادهای دو یا چندجانبه می‌تواند نقش موثری در شکوفایی این منطقه داشته باشد.

با وجود مزایای متعددی که در ترانزیت دریایی وجود دارد اما موانع و مشکلاتی بر سر راه گسترش و توسعه این بخش وجود دارد که با اجرای راهکارهای زیر می‌توان این مشکلات را برطرف کرد.

دسترسی به منابع غنی انرژی، تسلط بر مهمترین مسیر انتقال انرژی و کالا در سطح جهان، فراهم کردن دسترسی کشورهای محصور در خشکی در آسیای مرکزی به آب‌های آزاد و قرار گرفتن در مسیر دریایی راه ابریشم و راه ادویه بخشی از این قابلیت‌ها بوده که پیشرفت و توسعه کشور را به این سواحل گره زده است. ویژگی‌های ژئوپلیتیکی کشور ایران یکی از مهمترین شاخص‌های قدرت بخشی آن به حساب می‌آید بیان این مطلب بدان جهت است که در طول تاریخ همواره قدرت‌های بیگانه بویژه دشمنان ایران تمرکز و توجه خاصی به سواحل جنوبی شرقی ایران، که در محدوده دریای مکُران و پس کرانه‌های آن واقع شده، داشته و حذف و به دست آوردن منابع و منافع این منطقه و یا جلوگیری از بهره برداری ایران از منابع و منافع آن، به عنوان یک راهکار کاربردی جهت مقابله احتمالی با ایران مطرح بوده است.

ویژگی جغرافیایی و استراتژیک سواحل مکُران به دلیل استقرار در خارج از خلیج فارس و تنگه هرمز که آن را کمتر در معرض حساسیت‌ها و تنش‌های منطقه‌ای و بین‌المللی خلیج‌فارس قرار می‌دهد و همچنین به دلیل آن که دریای عمان، بخشی از راه مواصلاتی خلیج‌فارس و مناطق نفت‌خیز آن با اقیانوس هند، خاور دور، شرق آفریقا، دریای مدیترانه و اروپا است از نظر اقتصادی و سوق الجیشی اهمیت بسیار دارد.

توسعه اقتصادی دریایی

توسعه اقتصاد دریا محور نقطه عطفی برای پیشرفت و اقتصاد پایدار در قالب راهبردی اساسی، توسعه‌ای، کنشگرا و تحول آفرین است. قرار گرفتن تنها بندر اقیانوسی کشور یعنی بندر چابهار از مزیت‌های برجسته تجارت این استان مرزی به شمار می‌رود که بهره‌مندی این بندر از موقعیت استراتژیک جهت ترانشیپ و ترانزیت کالاهای بنادر حوزه خلیج فارس، افغانستان و آسیای میانه در صورت توجه و سرمایه‌گذاری مناسب و همچنین فراهم‌سازی زیرساخت‌ها می‌تواند در راستای ثروت‌آفرینی و توسعه شرق کشور نقش ویژه‌ای ایفا کند. اقتصاد دریا محور یک موضوع فرابخشی، بین بخشی و سرزمینی و یک رویکرد نوین در توسعه سرزمین به منظور استفاده از مزیت‌های نسبی و رقابتی دریا، سواحل، جزایر و پسکرانه‌ها به منظور تحقق هدف متنوع سازی اقتصاد بوده و در واقع راهبردی اساسی، توسعه‌ای، کنشگرا و تحول آفرین است. اقتصاد اقیانوسی دربرگیرنده فعالیت‌هایی است که تمام یا

بخشی از نهادهای مورد نیاز را به صورت مستقیم یا غیر مستقیم از اقیانوس، دریا و دریاچه های بزرگ تامین می‌کنند اما اقتصاد ساحل فعالیت‌های اقتصادی درنوار ساحلی را دربر می‌گیرد.

توسعه اقتصادی سواحل مکران در گرو توسعه اجتماعی است

موقعیت منحصر به فرد سواحل مکُران در دهانه دریای عمان و خلیج‌فارس مزیت ژئوپلتیکی منحصر به فردی در اختیار ایران قرار داده که کشور می‌تواند با بهره‌گیری از این موقعیت از طریق موازنه‌سازی میان هند و چین در شمال اقیانوس هند منافع اقتصادی و سیاسی بی‌شماری برای خود تامین کند. توسعه سواحل مکُران که بارها در صحبت‌های مقام معظم رهبری به عنوان نقطه اتصال کریدور شمال- جنوب مورد تاکید قرار گرفته، اهمیت استراتژیک بالایی برای کشور دارد که غیر از محرومیت‌زدایی از چهره این منطقه می‌تواند منافع بی‌شمار ملی داشته باشد.

حلقـه مفقود توسعه سواحل مکُران ، توسعه اجتمـاعی است و بایـد در نظر داشت رشـد اقتصادی تابعی از سرمایه‌هایی مانند سرمایه اجتماعی بوده؛ سرمایه‎ای که تأثیر مثبت بر سرمایه انسانی و به تبع آن موجب افزایش بازدهی و رشد اقتصادی خواهد شد ولی حوزه اجتماعـی در طرح‌ها و برنامه‌هـای توسعـه اقتصادی کشور، همیشـه در حد تئوری و درج در سنـد باقـی مانـده است. طبق سنـد توسعه سواحل مکُران مشارکت پـذیری و توانمنـد سازی اجتمـاعات محلـی درفرآیندهای توسعه آورده شده ولی اگر به مجموعه اقدامات انجام شده ایجاب می‌کند با پرداختن به این حوزه حساس و استراتژیک از امکانات بکر آن استفاده کرد و با تشویق مردم به زندگی و فعالیت اقتصادی در این حوزه که کمتر از مناطق جنوب خلیج فارس نیست، رویای هموطنانمان را تحقق بخشید و آنان را از توسه پایدار و زندگی مرفه امیدوار و برخوردار کرد. بندر مکُران یکی از پتانسیل‌های بسیار جالب توجه در این زمینه است ظرفیتی که تا به امروز چندان به آن توجه نشده و همین غفلت سبب شده تا بازارهای دیگری مانند بنادر امارات به وجود آید و بنادر کشورهای دیگر بتوانند خود را جایگزین بنادر ایرانی کنند.